

Sygn. akt II CSK 49/21

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku D. Z. i A.Z.
przy uczestnictwie Gminy Miasto S.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 31 lipca 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. stwierdza, że wnioskodawcy i uczestnik ponoszą koszty postępowania kasacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestników D.Z. i A. Z. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 31 lipca 2020 r., sygn. akt II Ca (...) Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została jednak spełniona.

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej skarżący upatrują w braku zastosowania art. 386 § 2 k.p.c., pomimo że postępowanie przed sądem pierwszej instancji było dotknięte nieważnością postępowania polegającą na zaniechaniu wezwania do udziału w sprawie uczestników, tj. H. G., H. B. i M. G., zgłoszonych przez wnioskodawców pismem z dnia 22 listopada 2019 r., na których rzecz doszło do zasiedzenia. Ponadto, w ocenie wnioskodawców Sąd drugiej instancji pominął część materiału dowodowego w postaci m.in. fotografii lotniczych nieruchomości gruntowej objętej księgą wieczystą (...), które wskazywały na inny sposób zagospodarowania spornej działki i działki będącej we władaniu poprzedników

prawnych wnioskodawców na przestrzeni lat, w związku z czym może to świadczyć o odrębnym traktowaniu spornej działki przez użytkowników wieczystych.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie daje podstaw do podzielenia tezy skarżących, że ich skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna.

W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09 (OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania. Uchwale tej nadano moc zasady prawnej.

Sądy obu instancji uznały, iż nabycie własności nieruchomości składającej się z części działki nr (...) /22 przez zasiedzenie nie mogło nastąpić, gdyż ich poprzednicy prawni, którym przysługiwało użytkowanie wieczyste nieruchomości składającej się z działki nr (...) /1, traktowali przedmiotową część działki nr (...) /22,

tak jak działkę nr (...)/1, czyli jako będącą w ich użytkowaniu wieczystym. Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości składającej się z działki nr (...)/1 w prawo własności nastąpiło z dniem 12 października 1998 r. Pozew Gminy o wydanie działki nr (...)/22 skierowany przeciwko wnioskodawcom, którzy nabyli własność nieruchomości nr (...)/1 w dniu 12 stycznia 2015 r., został wniesiony w dniu 13 września 2017 r. Poprzednicy prawni wnioskodawców do 2004 r. byli przekonani, że zajmowana przez nich część działki nr (...)/22 stanowi element działki nr (...)/1. W konsekwencji nawet gdyby przyjąć, że poprzednicy prawni wnioskodawców objęli w posiadanie nieruchomość składającą się z działki nr (...)/22 w dobrej wierze, w związku ze zmianą charakter posiadania z posiadania w zakresie użytkowania wieczystego na posiadanie właścicielskie, to 20 letni termin zasiedzenia nie minął przed wniesieniem pozwu windykacyjnego, który przerwał bieg zasiedzenia własności.

W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 9 grudnia 2016 r., III CZP 57/16, (OSNC 2017, nr 5, poz. 51), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że samoistny posiadacz nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste może nabyć jej własność przez zasiedzenie. W uzasadnieniu podkreślił, iż treść prawa własności istotnie różni się od treści użytkowania wieczystego, a nabyć przez zasiedzenie można tylko to prawo do rzeczy, którego dotyczy *corpus* i *animus* posiadacza. Charakter posiadania właścicielskiego jest inny niż charakter posiadania użytkownika wieczystego. Osoba, która wykonuje posiadanie właścicielskie, nie może nabyć przez zasiedzenie użytkowania wieczystego nieruchomości, zaś osoba posiadająca nieruchomość w zakresie treści użytkowania wieczystego nie może nabyć przez zasiedzenie jej własności. W konkluzji Sąd Najwyższy stwierdził, że ten kto posiada nieruchomość jak właściciel nabywa jej własność, a ten kto posiada nieruchomość w zakresie treści użytkowania wieczystego, nabywa użytkowanie wieczyste.

Posiadający nieruchomość w zakresie treści pewnego prawa (własności lub użytkowania wieczystego) może zmieniać charakter swego posiadania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 1971 r., III CRN 516/70, OSPiKA 1971, nr 11, poz. 207 oraz z dnia 15 października 2015 r., II CSK 811/14, nie publ.), przy czym zmiana woli posiadania (*animus*) musi być zmanifestowana dostatecznie wyraźnie na zewnątrz, względem osoby, przeciwko prawu której

posiadanie jest wykonywane. Czasu posiadania w zakresie użytkowania wieczystego nie można zaliczyć na poczet posiadania właścicielskiego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2008 r., III CZP 68/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 109). Posiadanie użytkownika wieczystego jest posiadaniem zależnym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1973 r., III CRN 154/73, OSNCP 1974, nr 6, poz. 111).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c.